

Türkçenin durumu iyi değil. Eğitilmiş insanlar bile –üniversiteyi bitirenlerden söz ediyorum- sıkça Türkçe hataları yapıyorlar. De ve da ekleri ne zaman ayrı ne zaman birleşik yazılır, en çok yapılan hata bu konudur. Afişlerde bile ayrı yazılması gereken yerde de veya da'nın birleşik yazılmasının örneklerini görüyoruz. İnsan yazıda yanlış yapabilir ama afişte bile yanlış yapmak biraz ayıp oluyor. Türkçesinin yetersiz olduğuna inanan kişi, bir metni ya da ilanı yazdıktan sonra daha iyi bildiğine inandığı başka birisine gösterebilir. Bizim insanımız her şeyi bildiğini sandığı için böyle yapmıyor.

Kürtçenin durumu daha da kötüdür denilebilir. Kürtçe konuşanların büyük bölümü en fazla günlük dili biliyorlar, gerisi yoktur. Kürtçe okuyabilenlerin sayısı ise iyice azdır. Bu bağlamda Türkçe yapılan açıklamaların mutlaka Kürtçesinin de yazılması talebini anlamak zordur. Göstermelik bir talep çünkü talebi öne sürenin bile Kürtçe okuyabildiğinden emin değilim. O okuyabilse bile çok sayıda Kürt okuyamayacaktır.

Kürtçe yıllarca yasaktı ve Kürtler Türkçe öğrenmeye mecbur bırakıldılar. Bu durum yıllardan beri Avrupa ülkelerinde yaşayan Kürtlerin büyük bölümünün neden iyi Kürtçe bilmediğini açıklamıyor. Burada öğrenmenin önünde engel bulunmuyor. Kürtçe kursları var, pahalı da değiller. Diyelim yirmi yıldır Avrupa ülkelerinde yaşayanların bu konuda epeyce ilerleme göstermiş olması gerekirdi.

1980'li yıllara dönelim...

O yılların Almanya'sında anadil dersleri sorunu vardı. Okullarda göçmenler için "dil dersi" konulması isteniyordu. Türkler için Türkçe, Kürtler için Kürtçe, İtalyanlar için İtalyanca gibi... Bu dersleri göçmen çocuklarının aileleri istiyordu, Almanya hükümeti de istiyordu. Nedeni ise, göçmenlerin kalıcı olmadıkları, gün gelip dönecekleri düşüncesinden kaynaklanıyordu. Bu çocuklar büyüdüklerinde anadillerini daha iyi bilirlerse, dönmeleri de kolaylaşır diye düşünülüyordu.

Kürtçe anadil dersleri konusu 1980'li yıllarda Türkçe öğretmenlerinin direnişiyile karşılaştı. O

yıllarda Türkiye’de Kürtçe yasaktı. Bu öğretmenlerden bir bölümünün anlayışına göre Kürtçe demek bölücülük demektir. Bir başka kesime göre ise, böyle bir dil bulunmadığı için öğretilmesi de gerekli değildi.

İşin içinde milliyetçi duyguların yanı sıra Kürtçe anadil dersinin sınıflarını böleceği endişesi de vardı. Anadil dersi yapılabilmesi için, tercihe bağlı olan bu dersi isteyen belirli sayıda öğrenci gerekiyordu. Bir okulda diyelim sadece beş öğrenci bu dersi istiyorsa, sayı yetersiz olduğu için yapılmıyordu.

Epeyce tartışmadan sonra Kuzey Ren Vesfalya ve birkaç eyalette daha okullarda Kürtçe anadil dersi verilmeye başlandı. Bu dersin verildiği sınıflar uzun ömürlü olmayacak ve ilgisizlik nedeniyle kapanacaktı. Çok sayıda Kürt öğrenciden sadece birkaç tanesi bu dersi velileri kanalıyla istiyorsa, bu ders için sınıf açılmıyordu.

Türkçe anadil dersleri halen sürmekle birlikte sayıları azaldı.

Türkçe anadil dersi öğretmenleri mesleklerinin geleceğini kurtarmak için bu dersin seçmeli değil zorunlu olmasını istediler ama kabul ettiremediler. Anadil derslerine katılan öğrenci sayısının düşmesi normaldi. Çocuklar önce iyi Almanca öğrenmeliydiler, sonra da İngilizce. Günlük Türkçe ya da Kürtçe ailede zaten öğreniliyordu ve daha fazlasını öğrenmeden önce Almancaya ağırlık verilmesi gerekiyordu.

Günümüzde bu dersler gereksizleştirdi.

İlk dönemde bu dersler en başta aile içindeki iletişimi kolaylaştırıyordu. Anne-baba Almanca bilmiyorsa, çocuk da çok az Türkçe biliyorsa; iletişim sorunu yaşanıyor. Artık böyle bir sorun bulunmuyor. Günlük Türkçe ya da Kürtçe ailede zaten öğreniliyor ve gerisi de Almanca halledilebiliyor. Anne baba da Almanca bildiği için iletişimde dil sorunu ortadan kalkmış bulunuyor.

Türkçe öğretmenleri işsiz kalmamak için türlü teoriler uydurarak bu derslerin –genişletilerek- devamını istiyor ama bu isteğin temeli bulunmuyor.

“Anadilini iyi bilmeyen iyi Almanca öğrenemez” tezi yanlıştır.

Birincisi: Türkçe anadil derslerinde iyi Türkçe öğrenilmez. En başta öğretmenlerin önemli bölümü iyi Türkçe bilmiyor. “Türkçe dili” diyen çok sayıda öğretmenle karşılaştım. Doğrusu Türk dili veya Türkçedir.

İkincisi: Bu ders birinciyle ikinci kuşak arasındaki iletişimi kolaylaştırdı ama üçüncü ve dördüncü kuşak arasındaki iletişimde pek rolü bulunmuyor. İletişim genellikle Almanca yapılıyor.

Üçüncüsü: iyi Türkçe bilmeyen ama iyi Almanca bilen bir kuşak yetişti. İyi Türkçe öğrenip ne yapacaklar? Türkiye’de yaşamayı düşünmüyorlar. Tatile gittiklerinde de bildikleri Türkçe yeterlidir. Türkçesini daha sonra geliştirmek isteyen Halk Yüksek Okullarına (Volkshochschule) gidip Türkçe derslerine kaydını yaptırabilir.

Almanya’da yaşayacak olanlar için Türkçe işe yarayacak bir dil değildir. Artık Türk bakkalları bile Almanca anladığına göre gençlerin enerjilerini başka dilleri öğrenmeye vermelerinde yarar bulunuyor.

İyi İngilizce bilmek son derece önemlidir mesela...

İkinci kızım Ömür’ün Türkçesi hayli zayıf ve güçlenmesi için herhangi bir çabam da olmadı. Aramızdaki iletişim Almancaydı. Almancası gayet iyi. Önümüzdeki ay üniversitede fizik bölümünü bitiriyor. İngilizcesini geliştirmesi gerek, ek olarak ikinci yabancı dil de gerekli. İspanyolcası var ama geliştirmesi gerek...

İstiyorsa Türkçesini de geliştirsin ama hiç sanmıyorum.

Türkiye kökenli gençlerin eğitim durumu on yıl öncesine göre biraz düzeldi ama hala kötüdür.

Çok sayıda ocuk liseye bile gidemiyor. Kürt gençlerinin eğitim durumu daha da kötüdür.

İnsanlar esas olarak parayı düşününce çocuğa yatırım yapmıyorlar, ilgilenmiyorlar da. Bu durumda çocuğun eğitimde başarısız olması neredeyse kaçınılmaz oluyor.

On yıl öncesinde okullarda düzenli yapılan veli toplantılarına gelen Türk anne babalar neredeyse yoktu. Değişik derslerin öğretmenlerinden çocuğun okuldaki durumu hakkında bilgi alınabilir, zayıf olduğu konular saptanır ve giderilmesi için çalışılır. Veli toplantılarının amacı budur ama ilgilenen yoksa olmaz.

Daha da kötüsü nedir, biliyor musunuz?

12 Eylül 1980 sonrasındaki yıllarda Almanya'ya gelmek zorunda kalan çok sayıda devrimci ailenin çocukları da eğitimde genellikle başarısız oldular. Farklı rnekler de bulunmakla birlikte çoğunluk bu durumda değildir.

Almanya'daki eğitim sistemi Türkiye'dekinden çok farklı... ğrenilmesi gerekiyor ama kim öğrenecek?

İnsana yatırım yapmak gibi bir özelliğimiz olmadığı için bu sonuç neredeyse kaçınılmazdı.

şikayet etmeyi bırakıp, gerekeni yapmak lazım.

Dil öğrenmek isteyenler için her türlü imkan bulunuyor.

İşi fazla olan yavaş öğrenebilir, önemli olan bu yolda adımlar atmaktır.

Bir dilin gelişmesini isteyen o dili iyi öğrenir ve o dilde üretir.

Aksi durumda Avrupa ülkelerinde iki dilin de geleceği hiç iyi değildir.

Ne kadar tembel ve gereksiz işlerle uğraşmaya meraklı insanlarız!

Maalesef böyle...